

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Jörel Holmberg
0501-60 53 95

Beslut
2006-12-06

Diarienummer
511-483-2003

Sida
1(14)

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Myrhulta mosse i Töreboda och Karlsborgs kommuner

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skäl för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutslista
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan med bilagor
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Hur man överklagar
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptatet Myrhulta mosse
RegDOS ID	2005581
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Töreboda och Karlsborg
Ungefärlig mittpunkt	1410400 – 6513600
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	Ca 1115 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE0540331
Naturgeografisk region:	Tiveden-Tylöskogen-Kolmården och Vänerslät- terna
Objektskategori:	Skogs/myrmosaik
IUCN-kategori:	Ia Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som avgränsats på bilagd karta (bilaga 1) förklaras som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält.

Naturreservatets namn skall vara **Myrhulta mosse**.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

Länsstyrelsens beslut om interimistiskt förbud enligt 7 kap 24 § miljöbalken den 10 mars 2006, dnr 511-14330-2006, upphävs inom de delar som berörs av naturreservatet när föreliggande beslut vunnit laga kraft.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ett stort, sammanhängande komplex av öppen myr, trädbevuxen myr, sumpskogar och fastmarksholmar med äldre barrskog.
- bevara representativa intakta myr miljöer och delvis intakta hydrologiska funktioner.
- bevara och utveckla de stora sammanhängande öppna ytorna med ingen eller sparsam busk- och trädvegetation, med goda förutsättningar för ett intressant fågelliv.
- bevara och utveckla mosaiken av fastmarksholmar med äldre naturskogsartade barrskogar.
- bevara och utveckla den representativa floran och faunan med inslag av sällsynta eller geografiskt mindre vanliga arter.
- bevara och utveckla populationer av tjäder, orre och järpe, vilka omfattas av EU:s fågeldirektiv.
- bevara och tillgängliggöra ett område som är värdefullt för det rörliga friluftslivet.
- bevara följande inom området förekommande naturtyper och/eller arter som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, i gynnsamt tillstånd:
 - Högmossar, 7110
 - Skogsbevuxen myr, 91D0
 - Öppna, svagt välvd mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn, 7140
 - Dysotrofa sjöar och småvatten, 3160
 - Västlig taiga, 9110

Syftet skall tryggas genom att:

- skogen lämnas till fri utveckling.
- hydrologiska ingrepp som är negativa för myrkomplexets värden undviks.
- hydrologiska funktioner restaureras genom att diken inom naturreservatet lämnas utan underhållsåtgärder eller läggs igen.
- fågelbiotoper restaureras genom att växtliga tallar röjs bort och jakt på tjäder, orre och järpe inte tillåts.
- anordningar såsom spänger, parkeringsplats och fågeltorn iordningsställs.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Avverka, gallra, röja, plantera eller så träd eller utföra annan skogsvårdande åtgärd. Föreskriften utgör inte hinder för siktröjning av sly vid jakttorn.
2. Ta bort, upparbeta eller skada liggande eller stående döda träd eller vindfällan och toppbrott.
3. Jaga tjäder, orre eller järpe.
4. Dika, skyddsrika, rensa diken, kulvertera dike, lägga igen dike, dämna eller utföra någon annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden. Föreskriften utgör inte hinder att rensa de diken som norrifrån rinner till Svartsjön.
5. Borra, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt av grus eller torv.
6. Anordna upplag.
7. Tippa eller fylla ut med massor e dyl.
8. Anlägga eller förändra skogsbilväg, brukningsväg eller annan väg.
9. Uppföra byggnad eller därmed jämförbar anläggning.
10. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anläggning.
11. Dra fram luftledningar.
12. Anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförbar anläggning.
13. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra naturliga eller kemiska växtnäringsämnen.
14. Kalka.
15. Inplantera växt- eller djurarter.
16. Framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsvägar eller på mossens vintervägar, markerade på bilaga 3b, när dessa är väl tjärlade och bäriga. Föreskriften utgör inte hinder att transportera ut äl-

gar i samband med älgjakt. För transporten får endast användas fordon med lågt marktryck t ex banddriven älgdragare för att minska risken för skador på vegetation och mark (t ex spårbildning).

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

1. Anlägga ridväg, stig eller parkeringsplats
2. Uppföra älgstorn, gömsle eller liknande konstruktion för jakt eller annat friluftsliv.
3. Underhålla brukningsvägar/skogsvägar eller vintervägar.
4. Riva bäverdämme.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation av, och underhållsröjningar för, befintliga luftledningar. Markskador ska då undvikas.
- Vid nedgrävning av befintliga, mindre luftledningar. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättande av informationstavlor.
3. Utförande av skötselåtgärder bl a röjning av tallar och igenläggning av vissa diken.
4. Åtgärder för att gynna friluftslivet, t ex byggande av spänger och fågelstorn.
5. Uppföljning av kvalitetsmål.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Skada döda liggande eller stående träd eller vindfällan eller bryta torra grenar eller kvistar.
2. Fånga eller samla in ryggradslösa djur.
3. Framföra motordrivna fordon. Föreskriften gäller inte fastighetsägare eller jakträttsinnehavare i reservatet, för dessa gäller föreskriften A16.
4. Cykla annat än på befintliga brukningsvägar och stigar.
5. Anordna läger, tävlingar eller annan organiserad friluftsverksamhet med mer än 50 personer.
6. Störa djurlivet.

Beskrivning av naturreservatet

Utförligare beskrivning samt artlistor finns i skötselplanen, bilaga 3.

Naturvärden

Myrhulta mosse ligger i Töreboda och Karlsborgs kommuner nordost om Töreboda. Det är f d Skaraborgs läns näst största myrkomplex och reservatet upptar en yta på drygt 1100 ha. Myrhulta mosse är en kombination av ett stort och hydrologiskt förhållandevis opåverkat sammanhängande komplex av öppen myr, bevuxen myr, sumpskog och fastmarksholmar med äldre barrskog. Området hyser en rad skyddsvärda arter, representativa intakta myr miljöer och delvis intakta hydrologiska funktioner.

Höjdvariationerna inom reservatet är små men mossen utgör i sig en vattendelare. Området avvattnas både norrut till Hovaån och söderut till sjön Viken. Hydrologin är ställvis påverkad av den dikning som skett, huvudsakligen för att kunna odla intilliggande mark och/eller för att öka skogstillväxten.

Berggrunden består i huvudsak av olika gnejser och graniter men det finns också ett grönstensstråk kring Myrhult i öster. Här och var går berget i dagen, annars finns här huvudsakligen morän på fastmarken och en stor del av mossen utgörs av torv.

Myrkomplexet består av välvda, excentriska och sluttande mossar varvat med både fastmatte- och lösmattekärr. De flesta kärrtyperna är fattigkärr men även något rikare kärrtyper förekommer i de östra delarna. I kanterna finns tallmossevegetation. Fastmarken utmed mossarnas kanter och på fastmarksholmarna domineras av äldre tallskog av ristyp och är i varierande grad påverkad av skogsbruk. Vattenmiljöer förekommer främst i form av ett flertal mindre gölar i ren torvmark med gungflyvegetation samt en lite större humusrik sjö.

Floran är artrik och representativ för naturtyperna och det geografiska läget. Dessutom finns flera nordliga arter som t ex klotstarr och vitstarr, östliga arter som skvattram, västliga som hedsäv och mer sällsynta arter som myggblomster, mossnycklar och sumpnycklar. Vitmossfloran är artrik med minst 24 olika arter inom reservatet, bl a den nordliga arten björnvitmossa. Även bland lavar och svampar finns flera nordliga arter representerade.

Mossen hyser ett rikt fågelliv, med ett stort antal häckande fåglar. Här finns bl a ljunpipare, grönbena, trana och enkelbeckasin och flera andra ovanligare arter finns uppgivna från tidigare inventeringar. Kunskapen om skogshönsens status i området är tämligen bristfällig. Orre bedöms vara relativt frekvent i området. I södra delen finns tjäderbiotoper där tjädern har setts spela, medan uppgifter om järpe saknas helt och hållet.

Kulturhistoriska värden

Då större delen av reservatet består av myr finns få kulturhistoriska lämningar, men man kan se spår av torvbrytning t ex vid Näsmossen och på vissa myrholmar finner man kolbottnar. Söder om Svartsjön går en väg förbi de fd torpen Sjöfalla och Perstorp och över mossen. Vägen har samma

sträckning idag som på 1880-talets karta. Rester av en grund finns på en skogsholme några hundra meter väster om Sjöfalla.

Äldre markanvändning

På 1880-talets karta var oftast ingen skog markerad på det som betecknats som myrmark. Barrskog fanns på de flesta fastmarksholmarna. Fuktängsmark, troligen slåttermark, fanns i den nordvästra delen mellan Glömserud och Bålerud och i nordost. På flera ställen gick åkermarken ända ner till myrmarken.

Friluftsliv

Inga anordningar för friluftsliv finns på eller i anslutning till mossen, men mossen har ett stort socialt värde som vildmarksnatur och för bärplockning, fågelskådning och botaniska exkursioner. När reservatet bildas bör en mindre del av våtmarken göras mer lättillgänglig. Parkeringsplats, spänger, fågeltorn och ev toalett föreslås därför i den norra delen av området. Om möjligt bör anordningar anpassas så att även funktionshindrade kan besöka området.

Planeringsbakgrund

Myrhulta mosse ligger inom ett område av riksintresse för naturvården och finns med i f d Skaraborgs läns naturvårdsprogram. Mossen finns med Myrskyddsplan för Sverige och är ett klass 1-objekt i f d Skaraborgs läns våtmarksinventering. En myrfågelinventering är gjord och flera arter återfinns i EU:s fågeldirektiv. Myren hyser flera regionalt hotade arter och Skogsstyrelsen har pekat ut flera nyckelbiotoper inom området.

Kommunal översiktsplan

Arbetet med en naturreservatsbildning har ett uttalat stöd i Töreboda kommuns översiktsplan. Översiktplanens sjätte kapitel som redovisar naturvården anger att "området bör långsiktigt säkerställas genom naturvårdsförordnande". Även i Karlsborgs kommuns översiktsplan finns ett stöd för ett skydd av den delen av mossen som ligger i Karlsborgs kommun.

Internationell betydelse

Myrhulta mosse ingår i nätverket Natura 2000.

Befintliga områdesskydd

Kring Svartsjön gäller strandskydd enligt 7 kap 13-15 §§ miljöbalken.

Ärendets handläggning

Naturvårderna på Myrhulta mosse är väl kända sedan lång tid tillbaka genom bl a våtmarksinventeringen. I samband med omarronderingar i Fredsbergs församling 1998 köpte länsstyrelsen marker som ingick i området. En avverkningsanmälan i Myrhult samma höst föranledde att länsstyrelsen våren 1999 tog fram ett första förslag till hur en avgränsning av ett naturreservat skulle kunna se ut. I maj 2000 hölls ett första informationsmöte för berörda markägare. Under åren 2000-2001 arbetade GF-konsult med att ta fram ett förslag till skötselplan. Jordbruksverket hade samtidigt ett uppdrag som in-

nebar att de skulle utreda vilka hydrologiska konsekvenser föreslagna skötselåtgärder skulle leda till i området. Vid ett andra markägarmöte i maj 2001 presenterades båda utredningarna för berörda markägare. Under ärendets gång har justeringar av den föreslagna reservatsgränsen gjorts för att undvika att marker utanför reservatet påverkas negativt. Exempelvis har längsgående diken i sin helhet lagts utanför reservatsgränsen. Förhandlingar med markägarna är vid tiden för detta beslut klara på den västra sidan av reservatet. På den östra sidan återstår förhandling med tre markägare i Myrhult. I den södra delen återstår en mindre markägare. Lantmäterimyndigheten har vid två olika tillfällen kallat samtliga ägare till deläggande fastigheter i samfälligheten Älgårås s:3 till sammanträde för att bilda en samfällighetsförening. Majoriteten av närvarande delägare röstade nej till att bilda en samfällighetsförening. Samtliga delägare i samfälligheten erbjöds därefter ersättning och en majoritet har idag erhållit intrångsersättning.

Länsstyrelsen fattade våren 2004 beslut om interimistiskt förbud inom delar av fastigheten Myrhult 1:69, som bl a innebär att det är förbjudet att bedriva skogsbruk och rensa diken inom det avgränsade området utan länsstyrelsen tillstånd. Efter beslutet har länsstyrelsen träffat berörda markägare. Gränsjusteringar har därefter gjorts vid Svartsjön och i den södra delen av det planerade naturreservatet.

Fyra markägare i Myrhult har under åren 2005-2006 haft hjälp av ett ombud i förhandlingarna med Naturvårdsverket. Sedan en av fastigheterna bytt ägare har avtal träffats med de nya ägarna. Med de tre återstående har ännu inga avtal träffats. Länsstyrelsen har träffat markägarna och gått igenom samtliga synpunkter som kom i remissomgången samt mätt in reservatsgränserna i fält. På begäran av markägarna har smärre justeringar gjorts vid flera tillfällen.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Töreboda och Karlsborgs kommuner, Skogsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökningar. Naturvårdsverket har inte fått förslaget på remiss i enlighet med verkets skrivelse 2002-01-30, dnr 312-1065-02 No. Töreboda och Karlsborgs naturskyddsförening, Skaraborgs naturskyddsförening och Västergötlands ornitologiska förening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande. Berörda mark- och sakägare har samtidigt förelagts att inkomma med eventuella synpunkter på förslaget.

Karlsborgs kommun ställer sig positiv till att naturreservat för Myrhultamossen bildas under förutsättning av ersättningsfrågan med berörda markägare är löst.

Länsstyrelsens kommentar: Naturvårdsverket har nått överenskommelser med merparten av markägarna inom naturreservatet. Förhandlingar kvarstår och pågår med ett fåtal markägare.

Töreboda kommun förutsätter att berörda markägare hålls skadelösa genom intrångsersättning alternativt ersättningsmark.

Länsstyrelsens kommentar: Se ovan

Sveriges Geologiska Undersökning avstår från att yttra sig i ärendet.

Fortum anser att föreskrifterna måste förtydligas så att nätägarens rättigheter klart och tydligt framgår.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har kompletterat beslutet med att befintliga ledningsrätter inte påverkas av A-föreskrifterna i beslutet.

Svenska kraftnät har en ledningsgata inom området som är att betrakta som riksintresse. Framtida underhåll och röjning bör beaktas i förslaget.

Länsstyrelsens kommentar: Se ovan.

Vattenfall har inget att erinra mot förslaget.

Sätra Bruk AB motsätter sig dämning av diken vid Råbockamossen och Hoppa i, i skötselområde 13, då man vill säkerställa möjligheten till en viss vattenföring i diken. Påpekar att ersättningsfrågan ännu inte är löst och att något avtal därför inte kan undertecknas.

Länsstyrelsens kommentar: Justeringar har gjorts i skötselplanen så att diken i skötselområde 13 inte kommer att däckas. Förhandlingarna med bolaget avslutades i oktober 2006.

Ägaren till fastigheten Kvarnbolet 1:14 påpekar att gränsen är felaktig i förslaget och måste ändras.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har korrigerat gränsen i föreliggande beslut.

Ägarna till fastigheterna Myrhult 1:2, 1:52, 1:69 och 1:85 har skickat in yttranden som består av en gemensam allmän del och en del med specifika synpunkter för de olika fastigheterna. I de allmänna synpunkterna framkommer att de är besvikna på hanteringen av ärendet och att de inte anser sig har fått någon möjlighet att påverka. De menar att konsekvenserna är svåra att överblicka och att länsstyrelsen påstår att mossen ska återställas till ett ursprungstillstånd. De kräver en ordentlig konsekvensutredning av inverkan på hydrologiska förhållanden. De menar dessutom att de kringboendes påverkan på mossen är försumbar, det är andra faktorer som gör att mossen växer igen. De anser att länsstyrelsen inte har beaktat deras enskilda intressen utan endast sett till allmänna intressen.

Länsstyrelsens kommentar, gemensamma synpunkter: Länsstyrelsen har vid ett flertal tillfällen träffat de berörda markägarna för att lyssna och sätta sig in i deras förhållanden samt för att diskutera och justera gränser i ett försök att tillgodose de önskemål som framkommit. Omfattande justeringar av gränserna har gjorts, framförallt på fastigheten Myrhult 1:69 men till viss del också på Myrhult 1:85. Länsstyrelsen anser inte att någon ytterligare hydrologisk utredning behövs då justeringar redan tidigare har gjorts så att längsgående diken ligger utanför reservatet. Länsstyrelsens ambition är inte att återställa mossen i ursprungligt skick. Reservatsbeslutet kommer däremot att innebära ett långsiktigt skydd av både skogsmarker och våtmarker inom reservatet. Diken längs med reservatsgränsen ligger utanför reservatet

och kan alltså rensas. Rensning av befintliga diken inom det planerade naturreservatet kommer inte att tillåtas men detta kommer inte att påverka omgivningen.

Ägarna till fastigheten Myrhult 1:52 förutsätter att diket från Svartsjön även fortsättningsvis kommer att rensas och underhållas. De vill också göra en mindre gränsjustering så att en skogsväg hamnar utanför reservatet.

Länsstyrelsens kommentar: Diket från Svartsjön påverkas inte av reservatsbeslutet då det ligger utanför reservatet. Befintlig vattendom gäller här. Länsstyrelsen har tillsammans med markägarna mätt in gränsen så att nämnda skogsväg hamnar utanför naturreservatet.

Ägarna till fastigheten Myrhult 1:69 driver ett sågverk och är beroende av sin skog för att få ekonomi i tillverkningen. Markägarna yrkar på flera justeringar av gränsen så att produktiv skogsmark hamnar utanför reservatet. De vill också ha en garanti för att alla diken inom och utanför reservatet får och skall rensas i framtiden, även på mark som staten äger inom reservatet. Diken som tangerar reservatsgränsen måste ligga utanför reservatet. Ett dike i den norra delen ska kunna rensas. Markägarna anser att de måste vara garanterade att nyttja "vägen över mossen" för att kunna bruka marker söder om reservatet + den sk "ön". De måste också få underhålla vägarna utan att detta är villkorat i beslutet och ha kvar rätten att bygga "Laga skiftes vägen" S Svartsjön eftersom detta är den rätta utfartsvägen för de södra skiftena. Länsstyrelsen måste annars lösa vägfrågan genom förrättning. De nyttjar idag Sättra bruks vägar men har ingen formell rätt att göra detta. Markägarna begär en ordentlig konsekvensbeskrivning av hur hydrologiska förhållanden påverkas utanför reservatet, att gränsjusteringar görs samt att synpunkter beträffande diken och vägar beaktas.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har tagit hänsyn till att ett mindre företag bedrivs på fastigheten och redan tidigare gjort flera gränsjusteringar för att tillgodose markägarnas synpunkter. Efter föreläggandet har ytterligare gränsjusteringar gjorts. Reservatsgränserna på fastigheten överensstämmer nu med de gränser som Natura 2000 området har. Beträffande tillgängligheten på mossen finns vintervägar som får nyttjas av skogsbruket inlagda i karta i bilaga 3b. Om det skulle bli aktuellt att göra istandsättning och förbättring av laga skiftesvägen över mossen måste dispens sökas hos länsstyrelsen. Det "dike" som markägarna vill kunna rensa är en lagg som knappast har rensats tidigare. Denna kommer att ligga i reservatet.

Markägarna har fått möjlighet att ha synpunkter på länsstyrelsens justeringar i förslaget genom ett andra föreläggande. De vidhåller sin inställning till reservatsbildningen och har synpunkter på gränsen väster om Svartsjön. Länsstyrelsen anser inte att gränsen ska justeras då den nu föreslagna gränsen sammanfaller med Natura 2000 områdesgränsen, vilken markägarna tidigare har haft möjlighet att lämna synpunkter på. Gränsen har dessutom mätts in i fält tillsammans med markägarna. I övrigt se länsstyrelsen kommentar, gemensamma synpunkter.

Ägarna till fastigheten Myrhult 1:85 anser att gränserna måste gå så att deras befintliga skogsvägar hamnar utanför reservatet. De menar även att det finns flera diken som inte finns utritade på kartor som måste få rensas.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har tillsammans med markägarna mätt in gränserna i fält. Befintliga skogsvägar ligger utanför reservatet. Beträffande diken ligger ett utanför reservatet. Diket vid område D kommer att påverkas av reservatet som ligger nedströms. Det intrång reservatet orsakar bör regleras i intrångsersättningen om markägarna väljer att inte sälja området. Länsstyrelsen har i förhandlingar med markägarna föreslagit att servitut för vissa skogsvägar ordnas i samband med fastighetsbildningar i området. Markägarna har fått möjlighet att ha synpunkter på länsstyrelsens justeringar i förslaget genom ett andra föreläggande, men avstått från att yttra sig. I övrigt se länsstyrelsens kommentar, gemensamma synpunkter.

Synpunkter har även inkommit från den före ägaren till fastigheten Myrhult 1:2. Fastigheten såldes 2005. Naturvårdsverket har nått en överenskommelse om ersättning med de nya ägarna. De nya ägarna har erhållit ett föreläggande men avstått från att yttra sig.

Ägaren till fastigheten Myrhult 1:64 motsätter sig att mossen blir naturreservat eftersom befolkningen i alla tider har skött och underhållit mossen klanderfritt. Han undrar även om han får rensa diket på sin fastighet utanför reservatet.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har gjort bedömningen att de allmänna intressena och inskränkningarna i markanvändningen är så stora att ett reservat är nödvändigt. Beträffande diket utanför reservatet gäller 11 kap 15§ miljöbalken som säger att rensning för att bibehålla vattnets djup och läge inte kräver tillstånd.

Ägaren till fastigheten Stora Lindåsen 2:38 påpekar att gränsen måste justeras så att den stämmer med intrångsavtalet.

Länsstyrelsens kommentar: Gränsen är nu inmätt och förslaget justerat.

Bo Hagström har som delägare i samfälligheten Älgårås påpekat att han avser att bryta torv för husbehov inom naturreservatet. Han anser att han måste ersättas för skadan om han inte har rätt till detta.

Länsstyrelsens kommentar: Den planerade husbehovstakten för torvbrytning är ingen pågående verksamhet. Länsstyrelsen anser därför inte att den pågående markanvändningen blir avsevärt försvårad genom reservatsbildningen.

Skäl för beslut

Myrhulta mosse är ett av de största orörda våtmarkskomplexen i f d Skaraborgs län. De främsta naturvärdena på Myrhulta mosse är knutna till de stora öppna våtmarkerna och till mosaiken av myrmarker, sumpskogar och äldre barrskogar. I området finns en intressant flora och ett värdefullt fågelliv. För att långsiktigt bevara och skydda detta stora komplex av orörda våtmarker, skogsholmar med äldre skog och angränsande kantskogar, anser länsstyrelsen det angeläget att området skyddas som naturreservat. Skyddet

innebär också att tjäder, orre och järpe, som samtliga omfattas av EU:s fågeldirektiv, fredas och får en möjlighet att utvecklas genom biotopfrämjande åtgärder. Området är i dagsläget svårtillgängligt. Genom reservatsbeslutet kommer en mindre del att göras mer lättillgänglig för allmänheten.

Hela naturreservatet ingår i Natura 2000 vilket innebär att det krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder (i eller i anslutning till området), om de på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området, vilket framgår av 7 kap 28 a§ miljöbalken. Genom att bilda naturreservatet erhåller markägarna ersättning för det intrång som Natura 2000 innebär. Området ingår dessutom i Myrskyddsplanen för Sverige vilket innebär att den ska vara skyddad senast 2010.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Myllrande våtmarker*, delmål 11.2 Långsiktigt skydd för våtmarker och *Levande skogar* delmål 12.1 Långsiktigt skydd av skogsmark.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning, främst skogsbruk på myrholmar och i kantskog, att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MILJÖBALKEN finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. MILJÖBALKEN och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med reservatet. Om det finns det synnerliga skäl får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet, vilket framgår av 7 kap 7 § miljöbalken.

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller reservatsförvaltaren.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda, vilket framgår av 7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken.
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Förvaltningen ska ske i samverkan med berörda markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt bilagd skötselplan. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Mariestadstidningen, Skaraborgsbygden och Skaraborgs Allehanda.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

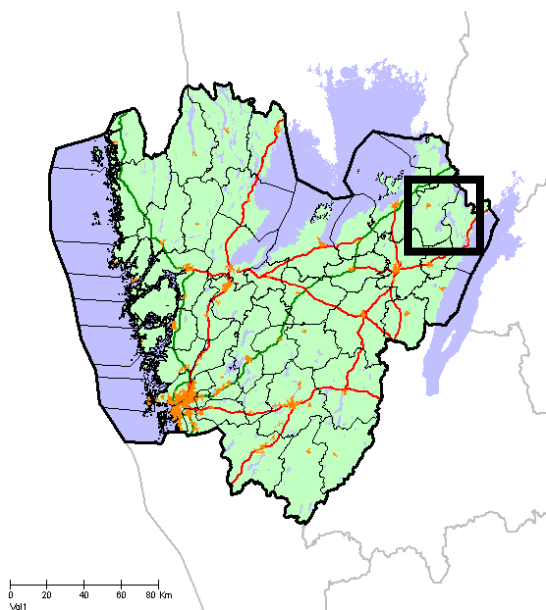
Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Landskapsarkitekt Jörel Holmberg har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lars Jacobzon, länsarkitekt Mehdi Vaziri och länsjurist Catharina Linné.

Göran Bengtsson

Jörel Holmberg

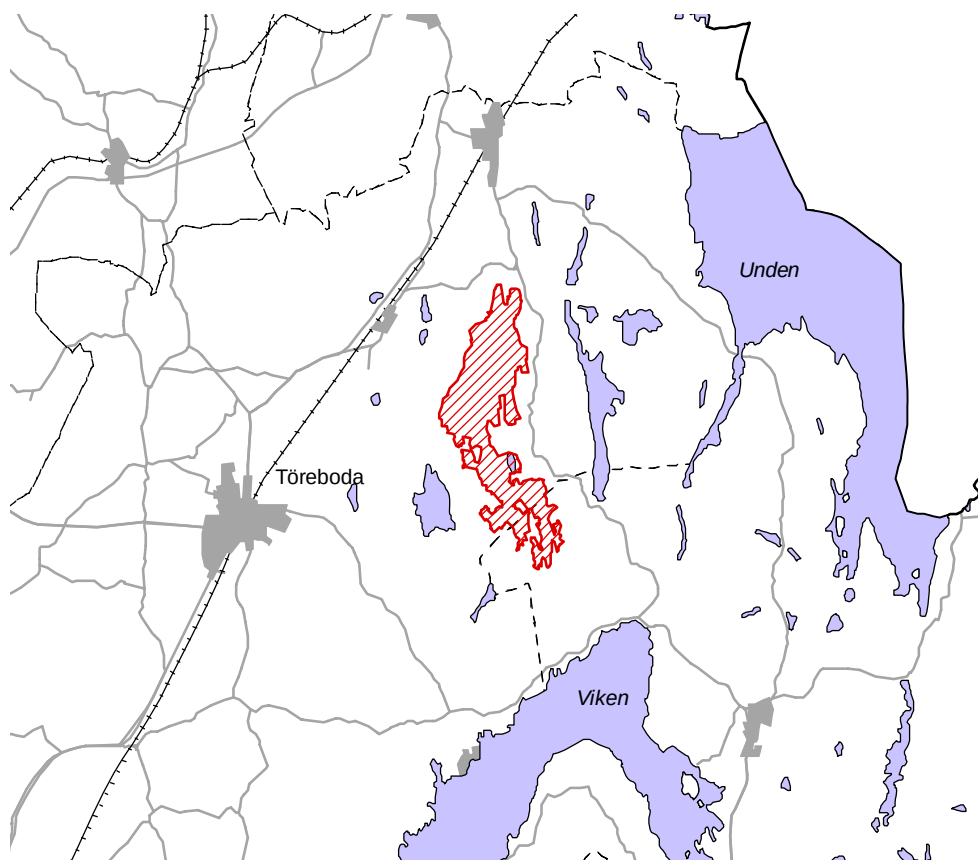

Naturreseptatet Myrhulta mosse

Översiktstakarta

Bilaga 2

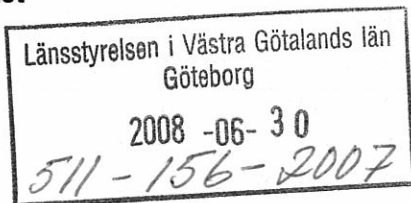
Dnr: 511-483-2003

Miljödepartementet

Töreboda kommun

545 22 TÖREBODA

Överklagande i fråga om naturreservatet Myrhulta mosse, Töreboda och Karlsborgs kommuner, Västra Götalands län

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen avslår överklagandena.

Ärendet

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 6 december 2006 att bilda naturreservatet Myrhulta mosse i Töreboda och Karlsborgs kommuner, se *bilaga*.

Töreboda kommun samt Bo och Rickard Hagström har överklagat länsstyrelsens beslut.

Töreboda kommun anför bl.a. följande. En uppgörelse med berörda markägare bör ske innan beslut tas om att inrätta naturreservat. Det kan inte vara rimligt att staten inskränker äganderätten och berörda markägare tvingas till juridiska processer för att få sin sak prövad, varvid de riskerar att förlora och därmed få stå för rättegångskostnaderna.

Bo och Rickard Hagström anför bl.a. följande. De är delägare i en samfällighet vilken bildats för att ge delägarna möjlighet till torvtäkt. Naturreservatet fräntar dem denna möjlighet, vilket inte har beaktats i värderingen av samfälligheten. Med hänsyn till att Naturvårdsverket har avslagit deras begäran om ersättning för ombudskostnader har de inte kunnat juridiskt granska den värdering som gjorts. Värderingen av skogsmarken i samfälligheten är dessutom långt under marknadsvärdet. Rätten till bete i mossens norra del – vilken behandlas i skötselplanen – ska tydligt skrivas in i reservatsföreskrifterna. Vidare ska skötseln av detta område följa EU-direktiven för betesmark. I annat fall ska nya förhandlingar om intrångsersättningar tas. Mot denna bakgrund yrkar de

att reservatet inte bildas förrän betesmöjligheterna och värderingen av samfälligheten är omprövad eller ersättningsmark har erhållits.

Skälen för regeringens beslut

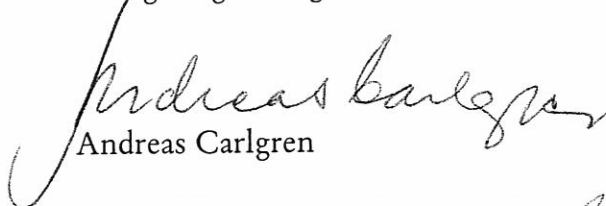
Regeringen prövar i detta ärende endast länsstyrelsens beslut att bilda naturreservatet Myrhulta mosse. Vad klagandena har anfört i fråga om intrångsersättning och värdering av mark inom reservatsområdet eller om ersättning för ombudskostnader prövas således inte av regeringen inom ramen för detta ärende. Såvitt avser ersättningsfrågan kan dock konstateras att länsstyrelsen – enligt vad som närmare föreskrivs i 34 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. – ska söka träffa uppgörelse med sakägare som gör anspråk på ersättning eller fordrar inlösen av fastighet. Handlingarna i ärendet utvisar att avtal om intrångsersättning ingåtts med en övervägande majoritet av det stora antalet berörda markägare. Någon ovillkorlig bestämmelse finns dock inte som hindrar att beslut om att bilda naturreservat meddelas innan uppgörelse har träffats med samtliga sakägare. Inte heller utgör det förhållandet att sakägare är missnöjda med utförda värderingar eller träffade ersättningsavtal något hinder mot att naturreservat bildas. Har inte överenskommelse träffats och har inte rätten till talan gått förlorad kan den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen väcka talan mot staten inom ett år från det att beslutet att bilda naturreservat har vunnit laga kraft. En sådan talan väcks hos miljödomstolen.

Av reservatets skötselplan framgår, såvitt avser skötselområde 1 (Norra Myrhulta mosse), att bete i mindre omfattning kan få förekomma i mossens norra delar. Någon möjlighet att meddela föreskrifter om rätt till bete i ett naturreservat finns inte enligt miljöbalkens bestämmelser. Skäl saknas därför att ändra länsstyrelsens beslut i detta avseende. Vad Bo och Rickard Hagström har anfört i fråga om områdets skötsel föranleder ingen annan bedömning.

Vid ärendets prövning i övrigt konstaterar regeringen att reservatsområdet har mycket höga naturvärden. Området utgör bl.a. ett s.k. Natura 2000-område, dvs. det har av regeringen föreslagits som ett särskilt bevarandeområde enligt rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet, samt har dessutom av regeringen förklarats som ett särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar, det s.k. fågeldirektivet. Natura 2000-områden är av riksintresse och ska enligt miljöbalkens bestämmelser prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet. Mot bakgrund av vad som framkommit finner regeringen därför inte skäl att frångå länsstyrelsens bedömning – vilken inte heller har satts i fråga av klagandena – att det är motiverat att skydda det aktuella området som naturreservat med angivet syfte och angiven geografisk begränsning.

Sammantaget finner regeringen att det inte framkommit några omständigheter som, vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Inte heller har det vid regeringens prövning framkommit några sådana omständigheter som innebär att länsstyrelsens beslut inte har tillkommit i laga ordning. Överklagandena bör därför avslås.

På regeringens vägnar

Andreas Carlgren

Magnus Moreau

Kopia till

Jordbruksdepartementet/LB

✓ Länsstyrelsen i Västra Götalands län (*Handlingar återsänds*)

Naturvårdsverket

Karlsborgs kommun, 546 82 KARLSBORG

Bo Hagström, Åsebol 21, 548 74 GÅRDSJÖ

Rickard Hagström, Lindåsen Västergården 9, 545 92 ÄLGARÅS

